

[Platvormipidaja vastutuse muutus](#)

[Kokkuvõtteks](#)

[Seadustekstid](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul \(direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta\)](#)

[Artikkel 14](#)

[Teabe talletamine](#)

[Artikkel 15](#)

[Üldise jälgimiskohustuse puudumine](#)

[Euroopa Parlamendi 26. märtsi 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv autoriõiguste kohta digitaalsel ühtsel turul](#)

[Artikkel 17](#)

[Kaitstud sisu kasutamine veebisisu jagamise teenuse osutajate poolt](#)

[Lõige 3](#)

[Lõige 4](#)

[Lõige 8](#)

[Euroopa Liidu Põhiõiguste Harta](#)

[Artikkel 7](#)

[Era- ja perekonnaelu austamine](#)

[Artikkel 11](#)

[Sõna- ja teabevabadus](#)

Platvormipidaja vastutuse muutus

ELi e-kaubanduse direktiivis (direktiiv 2000/31/EC), iseäranis selle artiklites 14 ja 15 on kirjas praegu kehtivad sätted, mis määratlevad võrguteenuse vahendaja vastutuse üksikasjad.

Artikkel 14, mis on tuntud ka nimetuse *Safe Harbour* all, kinnitab, et infoühiskonna teenusepakkujad, järelkult mh platvormide pidajad, EI OLE vastutavad nende platvormidele üles laaditud seadusevastase sisu eest, 1) kui neil puudub teadmine sellise illegaalse sisu või tegevuse kohta ja, 2) kuni nad sellise teadmise ilmnedes võtavad kiiresti kasutusele meetmed sellega tegelemiseks, nt sisu täielikult eemaldades või blokeerides ligipääsu sellele.

Artiklis 15 on ühemõtteliselt sätestatud, et teenusepakkuja ei tohiks olla seadusega kohustatud üldiselt jälgima andmeid, mida ta üle kannab või talletab ega veelgi enam, olla kohustatud püüdma tuvastada illegaalseid toiminguid.

EL digitaalse ühisturu autoriõiguse direktiiv, nagu selle oma 26. märtsi hääletusel kinnitas Euroopa Parlament, tühistab need e-kaubanduse direktiivi poolt tagatud garantiid.

Artikkel 17 (endine artikkel 13) käsitleb “kaitstud sisu kasutamist veebisisu jagamise teenuse osutajate poolt” ning püüab luua autoriõiguse rikkumiste **preventiivse ärahoidmise mehhanismi**.

Artikli teksti kohaselt on platvormide pidajatel kohustus “muuta teatatud teosed või muu materjal kättesaadavaks või kõrvaldada oma veebisaitidelt” ning tõestada, et nad tegid “suurimaid võimalikke pingutusi, et **takistada teatatud teoste või muu materjali üleslaadimist tulevikus**”. Vastasel juhul vastutab veebisisu jagamise teenuse osutaja, st platvormipidaja üleslaaditud ebaseadusliku sisu eest täielikult.

Artikli lõikes 3 sedastatakse: “Kui veebisisu jagamise teenuse osutaja tegeleb üldsusele edastamise või üldsusele kättesaadavaks tegemisega käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel, ei kohaldata käesoleva artikliga hõlmatud juhtudel direktiivi 2000/31/EÜ artikli 14 lõikes 1 kehtestatud vastutuspiiranguid.” Seega, **artikkel 17 tühistab ühemõtteliselt e-kaubanduse direktiivis sätestatud garantiid ning eirab selle direktiivi loodud seadusraamistikku**.

Veelgi enam, sama artikli 17 lõige 8 näeb ette, et “käesoleva artikli kohaldamine ei tohi tekitada üldist jälgimiskohustust”. See säte vastab tegelikult e-kaubanduse direktiivi artiklile 15-le, aga on ilmne, et lähtuvalt artikli 17 teksti nõudest “takistada teatatud teoste või muu materjali üleslaadimist tulevikus” on sellest kinnipidamine praktikas võimatu.

Teisisõnu, artikkel 17 määrab vastutuse, et majutusteenuse pakkujad peavad hankima litsentsid mistahes sisule, mis nende platvormile üles laaditakse (lõiked 1 ja 2) ja igal juhul kindlustama, et autoriõiguse rikkumisi nende platvormil aset ei leia, sest vastasel juhul oleks platvorm otseselt ja täiel määral vastutav (lõige 4).

See teeb platvormide pidajate jaoks **vältimatuks automaatsete üleslaadimisfiltrite kasutuselevõtu, kui nad ei taha olla vastutavad kasutajate üleslaaditava ebaseadusliku sisu eest esitatud kahjutasunõuete osas**.

Lisaks **e-kaubanduse direktiivis sätestatud ettevõtlusvabaduse tagatiste tühistamisele** on direktiiv autoriõiguste kohta digitaalsel ühtsel turul **vastuolus Euroopa Liidu Põhiõiguste Harta sõna- ja teabevabaduse põhimõtetega** (artikkel 11), sest eeltsensuuri mehhanismi kehtestamine piirab otseselt “vabadust saada ja levitada teavet ja ideid avaliku võimu sekkumiseta”. Ka on see **vastuolus era- ja perekonnaelu austamise põhimõtetega** (artikkel 7), sest kogu üleslaaditava sisu algoritmiline läbivaatamine ei säilita “edastatavate sõnumite saladust”.

Kokkuvõtteks

Neid vastuolusid on korduvalt kinnitanud põhiõiguste eksperdid rahvusvaheliste jm organisatsioonide juurest (nt [ÜRO privaatsusraportöör David Kaye](#), [Schleswig-Holsteini halduskohtu kohtunik Malte Engeler](#) ja [isegi Eesti Vabariigi õiguskantsler](#)) ning intellektuaalomandi valdkonna teadlased (nt [200 juhtiva infoühiskonna õiguse teadlase ja 25 teaduskeskuse pöördumine Euroopa Parlamendi poole](#)).

Meiega sarnase ajaloo, majanduse ning digivaldkonna huvidega põhjanaabrid Rootsi ja Soome, aga lisaks ka Poola, Itaalia, Luksemburg ja Holland on teatanud, et jätavad direktiivile Euroopa Liidu Nõukogus poolthäale andmata. Need riigid [tegid ühise pöördumise, milles kinnitasid](#):

“Autoriõiguse direktiiv sellisel kujul on digitaalse ühtse turu jaoks tagasiminekuks. See ei suuda leida tasakaalu õiguste omajate ja eraisikute huvide vahel.”

Kuna Euroopa Liidu Kohus on sellise üldise filtreerimise kohustuse [SABAMi kaasuses Netlogi vastu \(CJEU C 360/10\)](#) juba põhiõigustega vastuolus olevaks tunnistanud, [kasutanud seda pretsedenti korduvalt ka hilisemates kaasustes ning kinnitanud üldise filtreerimiskohustuse vastuolu Euroopa õigusega](#), siis on autoriõiguse direktiivi ülevõtmine liikmesriikide õigusse ning selle jõustamine mõistlikul alusel võimatu.

Seetõttu võiks digivaldkonnas pädevad liikmesriigid, sh Eesti Vabariik olla tulevaste riigisiseste õigusprobleemide vältimiseks selle direktiivi kinnitamise vastu ning aidata õigusliku ebakindluse toetamise asemel kaasa autoriõiguse direktiivi põhiõigustega vastuolus olevate sätete kiiremale tühistamisele.

Seadustekstid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta)

> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0031>

Artikkel 14

Teabe talletamine

1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta teenuse saaja taotluse põhjal talletatava teabe eest järgmistel tingimustel:

a) teenuseosutajal ei ole tegelikku teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta ja kahjutasunõuete osas ei tea ta fakte või asjaolusid, millest ilmneb ebaseaduslik tegevus või teave, või

b) sellisest asjaoludest teadlikuks saades kõrvaldab teenuseosutaja kiiresti teabe või tõkestab juurdepääsu sellele.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui teenuse saaja tegutseb teenuseosutaja alluvuses või järelevalve all.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist ega liikmesriikide võimalust kehtestada kord, kuidas teave kõrvaldada või juurdepääs sellele tõkestada.

Artikkel 15

Üldise jälgimiskohustuse puudumine

1. Liikmesriigid ei kehtesta artiklites 12, 13 ja 14 käsitletud teenuste osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, ega üldist kohustust otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada infoühiskonna teenuse osutajatele kohustuse kiiresti teatada pädevatele ametivõimudele nende teenuse saajate väidetavalt ebaseaduslikest tegevustest või pakutavast teabest või kohustuse edastada pädevatele asutustele nende taotluse põhjal teavet, mis võimaldab identifitseerida nende teenuse saajaid, kellega teenuseosutajal on talletamise kohta lepingud.

Euroopa Parlamendi 26. märtsi 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv autoriõiguste kohta digitaalsel ühtsel turul

>

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/provisoire/2019/03-26/0231/P8_TA-PROV\(2019\)0231_ET.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/provisoire/2019/03-26/0231/P8_TA-PROV(2019)0231_ET.pdf)

Artikkel 17

Kaitstud sisu kasutamine veebisisu jagamise teenuse osutajate poolt

Lõige 3

Kui veebisisu jagamise teenuse osutaja tegeleb üldsusele edastamise või üldsusele kättesaadavaks tegemisega käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel, ei kohaldata käesoleva artikliga hõlmatud juhtudel direktiivi 2000/31/EÜ artikli 14 lõikes 1 kehtestatud vastutuspiiranguid.

Lõige 4

Kui luba ei anta, vastutavad veebisisu jagamise teenuse osutajad autoriõigusega kaitstud teoste ja muu materjali loata üldsusele edastamise, sh üldsusele kättesaadavaks tegemise eest, kui teenuseosutajad ei suuda tõendada, et nad:

- a) tegid suurimaid võimalikke pingutusi, et luba saada ja
- b) püüdsid rangeid tööstusharu ametialase hoolikuse nõudeid järgides igati tagada, et konkreetsed teosed ja muu materjal, mille kohta nad on saanud õiguste omajatelt asjakohast ja vajalikku teavet, ei oleks kättesaadavad, ning igal juhul
- c) tegutsesid pärast õiguste omajatelt piisavalt põhjendatud teate saamist kiiresti, et muuta teatatud teosed või muu materjal kättesaamatuks või kõrvaldada oma veebisaitidelt ning tegid kooskõlas punktiga b suurimaid võimalikke pingutusi, et takistada teatatud teoste või muu materjali üleslaadimist tulevikus.

Lõige 8

Käesoleva artikli kohaldamine ei tohi tekitada üldist jälgimiskohustust.

Liikmesriigid näevad ette, et veebisisu jagamise teenuse osutajad annavad õiguste omajatele viimaste taotlusel piisavalt teavet sellest, kuidas toimib lõikes 4 osutatud koostöö, ning teenuseosutajate ja õiguste omajate vahel litsentsilepingute sõlmimise korral teavet lepingutega hõlmatud sisu kasutamise kohta.

Euroopa Liidu Põhiõiguste Harta

> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012P/TXT>

Artikkel 7

Era- ja perekonnaelu austamine

Igaühel on õigus sellele, et austataks tema era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladust.

Artikkel 11

Sõna- ja teabevabadus

1. Igaühel on õigus sõnavabadusele. See õigus kätkeb arvamusevabadust ning vabadust saada ja levitada teavet ja ideid avaliku võimu sekkumiseta ning sõltumata riigipiiridest.
2. Massiteabevahendite vabadust ja mitmekesisust austatakse.